

Lokale Inclusie Agenda

De raad van de gemeente Pijnacker-Nootdorp;

gezien het voorstel van het college van 9 december 2025;

gelet op ; artikel 108, eerste lid, artikel 147, tweede lid, 189 e.v. van de Gemeentewet;

besluit:

1. De Lokale Inclusie Agenda vast te stellen.

1. Inleiding

In deze eerste Lokale Inclusie Agenda leest u hoe we in Pijnacker-Nootdorp werken aan een toegankelijke gemeente voor iedereen. Met de Lokale Inclusie Agenda voldoet de gemeente aan het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, dat Nederland in 2016 heeft ondertekend. Dit verdrag verplicht gemeenten om lokaal beleid te ontwikkelen en uit te voeren dat inclusie bevordert. Het uitgangspunt van het verdrag is het sociaal model: beperkingen ontstaan niet door de persoon zelf, maar door de manier waarop onze omgeving is ingericht.

Deze agenda richt zich op inwoners die belemmeringen ervaren in hun deelname aan de samenleving. Het sluit aan bij de omschrijving van het VN-verdrag, waarin staat dat uiteenlopende beperkingen, zowel lichamelijke als mentale (psychische en verstandelijke) beperkingen en chronische ziekten, invloed kunnen hebben op iemands mogelijkheden om mee te doen. Deze beperkingen kunnen zich voordoen in alle levensfasen: van kind tot oudere (zoals beschreven in de VNG-handreiking *Iedereen doet mee!*). De Lokale Inclusie Agenda is een leidraad voor ons handelen, die aansluit bij de veranderende samenleving en passend is bij de toekomstige ontwikkelingen in Pijnacker-Nootdorp.

Aan de hand van tien thema's laten we zien wat de gemeente Pijnacker-Nootdorp al doet én wat we van plan zijn om de toegankelijkheid verder te verbeteren. Zo bouwen we samen aan een samenleving waarin iedereen gelijkwaardig kan deelnemen. Dit document is een vervolg van de startnotitie Lokale Inclusie Agenda (hierin is tevens de Inventarisatie van huidige toegankelijkheid en aanbod opgenomen) en sluit aan bij het Raadsakkoord op hoofdlijnen 2022-2026 *'Bouwen aan de toekomst'* en de Visie op een veerkrachtig sociaal domein uit 2024, waarin staat dat de gemeente toegankelijkheid en inclusie actief bevordert en zelf het goede voorbeeld geeft.

In dit document leest u waarom we de Lokale Inclusie Agenda hebben opgesteld, hoe deze tot stand is gekomen en waar we naartoe werken. De uitvoering gebeurt via tien thema's en bouwt voort op bestaande plannen en programma's. De agenda is geen afvinklijstje, maar een levend en concreet document dat wordt gemonitord. Dit stelt ons in staat om bij te sturen en het doel van een inclusieve gemeente helder voor ogen te houden.

De agenda is opgesteld vóór, dóór en mét de gemeenschap. Inwoners, maatschappelijke partners en medewerkers van de gemeente hebben hun dagelijkse ervaringen gedeeld en hun kennis ingezet om samen deze agenda vorm te geven.

Onze dank gaat uit naar alle ervaringsdeskundigen - in het bijzonder de klankbordgroep en de Adviesraad Sociaal Domein - en iedereen die zich inzet voor een toegankelijker Pijnacker-Nootdorp.

2. Een inclusief Pijnacker-Nootdorp

Inclusie betekent dat iedereen volwaardig kan deelnemen aan de samenleving, ongeacht achtergrond, beperking, leeftijd, gender, seksuele oriëntatie, religie of andere persoonlijke kenmerken. Het gaat om het erkennen van diversiteit en het actief wegnemen van belemmeringen die deelname in de weg staan. Een inclusieve samenleving is er voor iedereen, ook voor mensen die zich niet altijd vanzelfsprekend vertegenwoordigd voelen. In dit hoofdstuk leest u over de werkwijze, rol en kernwaarden van de gemeente.

Hoewel inclusie een breed en veelzijdig begrip is, richt deze Lokale Inclusie Agenda zich in eerste instantie op inwoners met een beperking. Deze keuze is gemaakt op basis van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, dat Nederland heeft ondertekend. Gemeenten hebben de opdracht gekregen om op basis van dit verdrag concrete stappen te zetten richting een toegankelijke

en inclusieve samenleving voor mensen met zowel lichamelijke als mentale (psychische en verstandelijke) beperkingen en chronische ziekten.

De gemeenteraad van Pijnacker-Nootdorp heeft deze opdracht onderschreven en gevraagd om een agenda die hier specifiek op gericht is.

Tegelijkertijd erkennen we dat inclusie breder is dan alleen toegankelijkheid voor mensen met een beperking. Deze agenda vormt dan ook een eerste stap in een bredere beweging richting een gemeente waarin álle inwoners, ongeacht hun achtergrond of situatie, zich welkom en erkend voelen.

In de komende jaren werken we toe naar een Lokale Inclusie Agenda waarin ook andere doelgroepen worden meegenomen, die onder het begrip inclusie vallen, zodat we samen kunnen bouwen aan een gemeente waarin iedereen mee kan doen.

2.1 Onze werkwijze: Niets over ons, zonder ons

De gemeente Pijnacker-Nootdorp kiest voor een inclusieve aanpak waarbij inwoners met een beperking actief meedenken en meewerken aan de inhoud van de Lokale Inclusie Agenda.

Dit betekent dat we beleid niet over, maar mét mensen met een beperking maken, in lijn met het motto: "Niets over ons, zonder ons." Daarom hebben we bijeenkomsten en gesprekken georganiseerd waarin ervaringsdeskundigen hun kennis en ervaringen konden delen.

Deze input is essentieel om beleid te maken dat aansluit bij de behoeften van inwoners met een beperking.

Daarnaast hebben we een netwerk van ervaringsdeskundigen opgericht dat fungeert als klankbord en meedenkt over concrete verbeteringen; de klankbordgroep toegankelijkheid. Deze klankbordgroep bestaat uit inwoners van onze gemeente en helpt ons signalen uit de samenleving op te vangen en te vertalen naar beleid en actie. De klankbordgroep komt, na vaststelling van de Lokale Inclusie Agenda, halfjaarlijks bijeen om de vorderingen op de activiteiten uit de uitvoeringsagenda te bespreken en waar nodig te inventariseren wat op termijn meegenomen moet worden in de uitvoeringsagenda. De gemeente faciliteert dit proces en zorgt voor ondersteuning, communicatie en opvolging.

2.2 Rol van de gemeente

De gemeente Pijnacker-Nootdorp vervult verschillende rollen in het realiseren van een inclusieve samenleving. Allereerst nemen we onze verantwoordelijkheid door te zorgen voor de toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen, diensten en communicatie. Daarnaast hebben we een faciliterende rol: via de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet ondersteunen we inwoners met een beperking, zodat zij volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving.

Ook nemen we een stimulerende rol op ons door organisaties, ondernemers en inwoners aan te moedigen om inclusie actief te bevorderen. We zetten in op bewustwording en het delen van goede voorbeelden. Als verbinder brengen we partijen samen, delen we kennis en stimuleren we samenwerking tussen verschillende maatschappelijke actoren.

Binnen onze ambtelijke organisatie werken we met een aanjager die het thema inclusie op de kaart zet samen met betrokken vakafdelingen. Zij zorgen voor verbinding tussen beleid, uitvoering en samenleving. Daarnaast investeren we in kennis en expertise, zodat inclusie structureel geborgd wordt in onze werkwijze en besluitvorming. Zo maken wij zichtbaar dat iedereen in gemeente Pijnacker-Nootdorp ertoe doet.

Deze Lokale Inclusie Agenda is tot stand gekomen om inclusie te waarborgen in onze gemeente. De Lokale Inclusie Agenda is een groeidocument dat wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Elke twee jaar monitoren en actualiseren wij de agenda met concrete acties. Gezien het feit dat de Lokale Inclusie Agenda een uitvoeringsagenda is, wordt deze na vaststelling door de raad in 2026, bij eventuele bijstelling vanaf dan voorgelegd aan en vastgesteld door het college. De raad wordt via de P&C cyclus geïnformeerd over de voortgang en eventuele bijstelling van de Lokale Inclusie Agenda.

Daarnaast blijven we in gesprek met inwoners en partners. Nieuwe signalen, ideeën en ontwikkelingen worden meegenomen in de doorontwikkeling van de agenda. Zo zorgen we ervoor dat inclusie geen eenmalige inspanning is, maar een blijvend onderdeel van ons gemeentelijk handelen.

2.3 Kernwaarden voor een inclusief Pijnacker-Nootdorp

De gemeente Pijnacker-Nootdorp zet zich actief in voor een samenleving waarin iedereen mee kan doen, ongeacht achtergrond, beperking of levenswijze. Inclusie is voor ons geen streven, maar een uitgangspunt in alles wat we doen.

Gelijke behandeling vormt de basis: iedere inwoner telt mee en wordt met respect en gelijkwaardigheid benaderd. We zetten ons actief in voor gelijke behandeling en inclusie, zodat iedere inwoner mee kan doen, ongeacht afkomst, geslacht, leeftijd, beperking, geloof of seksuele voorkeur. Samen met maatschappelijke partners wordt gewerkt aan bewustwording en het bevorderen van gelijke kansen. Mocht er toch sprake zijn van discriminatie, dan kan dit vertrouwelijk gemeld worden bij Discriminatie.nl.

Stichting Inclusie en Discriminatiebestrijding is de organisatie waar wij mee samenwerken om uitsluiting in de samenleving tegen te gaan en ondersteuning te bieden aan mensen die te maken krijgen met discriminatie.

Participatie betekent dat we inwoners met een beperking actief betrekken bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid. Hun ervaringen en perspectieven zijn onmisbaar voor een samenleving die werkt voor iedereen.

Toegankelijkheid is een basisvoorwaarde. We streven naar een omgeving zonder fysieke, digitale of sociale drempels. Dit geldt voor gebouwen, openbare ruimtes, informatievoorziening en dienstverlening.

Samenwerking is essentieel. Inclusie realiseren we samen met inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en andere overheden. We stimuleren initiatieven die bijdragen aan een inclusieve gemeenschap en ondersteunen partners die hierin een voortrekkersrol vervullen.

Leren en verbeteren is een continu proces. We staan open voor feedback, monitoren ons beleid regelmatig en passen het tweejaarlijks aan op basis van nieuwe inzichten en ervaringen uit de praktijk.

Met dit beleid bouwen we aan een gemeente waarin iedereen zich welkom voelt en volwaardig kan meedoen.

3. Lokale Inclusie Agenda

De Lokale Inclusie Agenda biedt een gezamenlijk toekomstbeeld waarin de koers en keuzes rondom toegankelijkheid helder zijn op alle niveaus: strategisch (raad, college en directie), tactisch (teamleiders en beleidsadviseurs), uitvoerend (interne en externe uitvoerders) én voor onze partners en inwoners. Het is een leidraad voor ons handelen, die aansluit bij maatschappelijke veranderingen en past bij de toekomstige ontwikkelingen in Pijnacker-Nootdorp.

In dit hoofdstuk wordt per thema uiteengezet welke stappen we zetten in 2026 en 2027 om de toegankelijkheid binnen onze gemeente te vergroten. De tien thema's zijn: cultuur en evenementen, onderwijs, sport, werk en inkomen, dienstverlening en communicatie, openbare ruimte, vervoer, welzijn/zorg/gezondheid, wonen, en bewustwording. Daarbij bouwen we voort op bestaande plannen en programma's.

3.1 Cultuur en evenementen

Cultuur in Pijnacker-Nootdorp verbindt mensen, versterkt de leefbaarheid en stimuleert persoonlijke ontwikkeling. Het is toegankelijk voor iedereen, gedragen door de samenleving en waar nodig ondersteund door de gemeente. De gemeente Pijnacker-Nootdorp is een groeiende en diverse gemeente. We willen dat iedereen kan deelnemen aan cultuur, ongeacht leeftijd, achtergrond, inkomen of beperking. We werken aan een cultuurbeleid dat fysiek, sociaal en financieel toegankelijk is. Dit vraagt om laagdrempelige voorzieningen, inclusieve programmering en initiatieven die de culturele diversiteit zichtbaar maken in onze samenleving. Wij waarderen de vele vrijwilligersinitiatieven die gericht zijn op inwoners met een beperking, zoals de bezoek- activiteiten en culturele uitstapjes van de Zonnebloem Nootdorp en Pijnacker en de jaarlijkse Beatrixrun van de Oranjevereniging Pijnacker.

Op 19 september 2024 heeft de gemeenteraad de motie "Sociaal Cultureel Centrum toegankelijk voor iedereen" aangenomen. Daarmee is uitgesproken dat het centrum, in lijn met de uitgangspunten van de vrijwillige NEN-norm 9120, zo toegankelijk mogelijk wordt ingericht.

Bij het ontwerp is nadrukkelijk rekening gehouden met toegankelijkheid. Zo wordt in de grote uitvoeringszaal een ringleiding geïnstalleerd voor mensen met gehoorverlies. Dit systeem maakt het mogelijk om geluid rechtstreeks via het hoortoestel te ontvangen, wat de beleving aanzienlijk verbetert.

Wij vinden het belangrijk dat alle evenementen toegankelijk zijn voor al onze inwoners. Daarom moedigen we organisatoren aan om bij de organisatie van hun evenement voldoende aandacht te besteden aan inclusie en toegankelijkheid. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de keuze voor een goed bereikbare en (rolstoel)toegankelijke locatie, het beschikbaar stellen van een lift, het vermijden van drempels, het aanbrenge van duidelijke en herkenbare looproutes, invalidetoiletten, goed leesbare bewegwijzering, het gebruik van microfoons of geluidsversterkers en het aanbieden van een toegankelijke website voor slechtzienden. Ook heldere communicatie over deze voorzieningen is essentieel, zodat iedereen weet dat het evenement voor hen toegankelijk is.

Actiepunten:

Nieuwe actiepunten	2026	2027

- In 2026 voegen we aan het aanvraagformulier voor een evenementenvergunning de vraag toe: 'Op welke manier zorgt u ervoor dat het evenement toegankelijk wordt georganiseerd?'	X	X
- Evenementorganisatoren ontvangen in 2026 een informatiedocument over hoe een evenement toegankelijk en inclusief georganiseerd kan worden. Het informatiedocument sluit aan bij het boek 'Maak je event toegankelijk voor iedereen'. Daarnaast zal de vergunningverlener van de gemeente in samenwerking met de beleidsmedewerker inclusie vanaf 2026 organisatoren helpen en ondersteunen bij vragen over het toegankelijk en inclusief inrichten van hun evenement.	X	X
- Bij evenementen die georganiseerd worden op het gemeentekantoor stellen we indien mogelijk vanaf 2026 een stilteruimte (prikkelarm) beschikbaar.	X	X
- Wij schaffen tien rolstoelmatten aan die gebruikt kunnen worden door evenementorganisatoren tijdens evenementen. De rolstoelmatten worden in 2025 gekocht en worden voor het eerst bij de sinterklaasintochten in 2025 gebruikt. Het beheer ligt bij het servicebedrijf van de gemeente.	X	X

3.2 Onderwijs

In de gemeente Pijnacker-Nootdorp vinden we het belangrijk dat iedere inwoner zich een leven lang kan blijven ontwikkelen, wanneer daar behoefte aan is. Dit geldt nadrukkelijk ook voor inwoners met een beperking. Toegankelijke schoolgebouwen en inclusief onderwijs zijn hierin belangrijke voorwaarden. De VNG (2019) benadrukt dat mensen met én zonder beperking zoveel mogelijk samen naar school moeten kunnen gaan.

Inclusief onderwijs betekent dat kinderen, ongeacht fysieke of mentale beperkingen, op een veilige manier naar school kunnen gaan, samen met leeftijdsgenoten zonder beperking. Het doel is dat zij zich kunnen ontwikkelen in een omgeving, die aansluit bij hun mogelijkheden, zoals ook beschreven in de Lokale Educatieve Agenda (hierna LEA). De LEA wordt dicht bij de scholen, in de kernen, uitgevoerd. Het uitvoeringsplan 2024-2026 geeft een overzicht van de activiteiten en prioriteiten, die we als gemeente met onze samenwerkingspartners gaan uitvoeren om onze ambities, zoals geformuleerd in de LEA, te realiseren. De LEA stimuleert de samenwerking tussen verschillende onderwijsinstellingen, de gemeente en andere relevante partijen. Hierdoor kunnen we onderwijs en kinderopvang gerelateerde vraagstukken gezamenlijk aanpakken en afstemmen.

Uiteindelijk streven we naar een situatie waarin 'inclusief onderwijs' geen aparte term meer hoeft te zijn, omdat het de standaard is geworden. Een mooi voorbeeld zijn de Samen naar Schoolklassen van Stichting Iep. Dit is een speciaal aangepaste klas binnen de reguliere basisschool of middelbare school, bedoeld voor kinderen met een verstandelijke beperking en een intensieve ondersteuningsbehoefte. In deze klas ontvangen zij onderwijs op maat, met de benodigde zorg en ondersteuning vanuit Stichting Iep. Er is sinds het schooljaar 2023- 2024 een Samen naar School- klas op Octantschool Traingel en sinds dit schooljaar een Samen naar School- klas voor middelbare scholieren in de Bras in Den Haag.

De gemeente Pijnacker-Nootdorp werkt samen met maatschappelijke partners, scholen en de samenwerkingsverbanden PPO Delflanden en SWV VO Delflanden aan het realiseren van een sterk ondersteuningsteam en een sterke basisondersteuning op alle scholen, waarin elke leerling zich gezien, gehoord en ondersteund voelt. Daarnaast wordt er ingezet op een onderwijssysteem waarin alle jongeren, ongeacht hun ondersteuningsbehoeften, dichtbij huis, volwaardig en gelijkwaardig toegang hebben tot een leeromgeving waarin zij samen leren, zich ontwikkelen en actief deelnemen aan de samenleving. SBO Prinsenhof zet zich de komende jaren in om andere reguliere basisscholen te ondersteunen om meer kinderen in de buurt naar school te krijgen. Hierbij wordt de structuurklas uitgebreid en starten ze een kleuterklas voor kinderen die (nog) niet plaatsbaar zijn op regulier onderwijs. Als gemeente zijn wij actief betrokken en ondersteunen deze ontwikkeling.

Kinderopvangorganisaties zijn een belangrijke schakel. Zij signaleren vaak als eerste hoe een kind zich ontwikkelt en kunnen deze signalen delen met ouders en betrokken professionals. Voorschoolsmaatschappelijk werk (hierna VSM) speelt hierin een belangrijke rol. Ouders worden begeleid bij het in kaart brengen van de behoeften van hun kind, zodat zij beter voorbereid keuzes kunnen maken. Ook de Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West draagt bij aan een goede toeleiding door ouders te informeren en waar nodig door te verwijzen naar het kernteam.

Daarnaast gaat het samenwerkingsverband PPO Delflanden voorschoolse lokale ondersteuningsadviseurs inzetten. Deze adviseurs begeleiden samen met VSM de ouders bij het vinden van een passende onder-

wijsplek vóórdat het kind vier jaar wordt, zodat de overgang naar het primair onderwijs zorgvuldig en afgestemd kan plaatsvinden.

Door collectieve, contextgerichte inzet op scholen en in de wijken, zetten we in op inclusief onderwijs vanaf 2026. Het gaat om een grotere beweging naar het creëren van een thuisnabije inclusieve leer- en ontwikkelomgeving voor kinderen. Hiermee willen we bereiken dat minder kinderen gebruikmaken van individuele geïndiceerde jeugdhulp, zowel op school als thuis. Denk aan minder dagbesteding, daghulp of Kinderdienstencentrum (KDC). Ook willen we minder schooluitval of thuiszitters en minder leerlingenvervoer.

Actiepunten:

Nieuwe actiepunten	2026	2027
- We starten een verkenning naar manieren om de kinderopvang toegankelijker te maken voor kinderen met diverse ontwikkelingsbehoeften. We kijken hoe gespecialiseerde ondersteuning binnen de opvang kan worden ingericht, zodat ook kinderen die nu uitvallen een veilige en passende plek krijgen.	X	X
- We werken aan een aangepaste toelatings- en aanmeldingsprocedure in het onderwijs, om de kanselijkheid voor jonge kinderen te vergroten. Hierbij zetten we in op het moment van inschrijving vanaf driejarige leeftijd. Het gaat om kanselijkheid. Door een gestandaardiseerde procedure te hanteren, wordt elk kind op dezelfde manier beoordeeld. Dit voorkomt willekeur en bevordert gelijke kansen voor alle leerlingen.	X	X

Bestaande actiepunten	2026	2027
- We zetten binnen het project <i>Normaliseren</i> in op het vergroten van de zichtbaarheid en bekendheid van het kernteam, met specifieke aandacht voor de rol van het school maatschappelijk werk. We willen minder problematiseren en niet elke hulpvraag is een zorgvraag. We gaan uit van de leidende principes.	X	X
- Minder kinderen maken gebruik van individuele geïndiceerde jeugdhulp, zowel op school als thuis. Denk aan minder dagbesteding, daghulp of Kinderdienstencentrum. Daarnaast willen we minder schooluitval of thuiszitters en minder leerlingenvervoer.	X	X
- We zetten Voorschools maatschappelijk werkers in om samen met de betrokken kinderopvangorganisatie, ouders te begeleiden bij het vinden van een passende onderwijsplek vóórdat het kind vier jaar wordt, zodat de overgang naar het primair onderwijs zorgvuldig en afgestemd kan plaatsvinden.	X	X
- We zetten een nieuwe koers in voor passend onderwijs, waarbij de staat van de jeugdige centraal staat. Dit onderbouwen we met cijfers. De focus verschuift van afwezigheid naar aanwezigheid, dit vormt de basis van het vernieuwde verzuimbeleid.	X	X
- We gaan, in samenwerking met het samenwerkingsverband, actief inzetten op wijkgericht werken. Dit sluit naadloos aan bij de uitgangspunten van de LEA.	X	X

3.3 Sport

De gemeente Pijnacker-Nootdorp zet zich in voor een sportieve en inclusieve samenleving waarin ook mensen met een beperking volwaardig kunnen deelnemen aan sport- en beweegactiviteiten. Dit vraagt om een samenhangende aanpak waarin toegankelijkheid, ondersteuning en samenwerking centraal staan, zoals beschreven in het Lokaal Sportakkoord 2023-2026.

De sportverenigingen in onze gemeente zetten zich actief in op het inclusief maken van het sportaanbod, denk hierbij aan G-sport zoals G-Voetbal van Oliveo Voetbal, de jaarlijkse G-sportdag, inclusieve paardensport bij Hippisch Centrum Nootdorp en uniek dansen bij de Dansacker.

We zetten samen met onze maatschappelijke partners beweegcoaches in voor de doelgroepen aangepast sporten, senioren en inwoners met een chronische ziekte, waaronder long-COVID. De werkzaamheden

van de beweegcoaches en te bereiken doelen, zijn vastgelegd in het projectplan Iedereen in beweging 2023-2026. Betrokken partners zijn Ipse de Bruggen, Pieter van Foreest en de SWOP. Aanverwante partners zijn de lokale sportorganisaties en (o.a.) de jeugdgezondheidszorg en de eerstelijns zorgaanbieders. De inzet van de beweegcoaches wordt deels door de organisaties zelf gefinancierd, in samenwerking met de gemeente en een bijdrage vanuit de Rijksoverheid.

Via het regionale samenwerkingsverband Inclusief Sporten en Bewegen wordt samengewerkt met de negen Haaglanden gemeenten, waaronder Den Haag, waardoor het aanbod breder is. De website UniekSporten.nl fungeert als centraal platform voor het sportaanbod voor mensen met een beperking. Door middel van het samenwerkingsverband kunnen inwoners met een beperkte mobiliteit gebruik maken van de mobiliteet in Den Haag. De mobiliteet is een probeer- en uitleenmogelijkheid voor sporthulp- en beweegmiddelen: mobiliteet.nl.

Om financiële drempels te verlagen, zijn er ondersteuningsregelingen beschikbaar, zoals het Jeugdfonds Sport en Cultuur en het Volwassenenfonds Sport en Cultuur. Voor inwoners met beperkte mobiliteit biedt het initiatief Automaatje van de SWOP een vervoersoplossing met vrijwillige chauffeurs. Maar ook voor vrijwilligersorganisaties wordt ondersteuning geboden via de bestaande subsidieregelingen.

We erkennen dat het vinden van geschikte sportmaatjes of tegenstanders voor mensen met een beperking soms lastig is. In dergelijke gevallen wordt gekeken naar het bredere regionale aanbod. Daarnaast wordt gewerkt aan het verbeteren van de zichtbaarheid van voorzieningen, zoals de eerder genoemde website unieksporten.nl en de mobiliteet in Den Haag.

We ondersteunen bewonersinitiatieven via de Buurtknipregeling. Voorbeelden zoals de Klauter Kooi laten zien hoe ontmoeting tussen kinderen met en zonder beperking kan bijdragen aan inclusie.

Actiepunt:

Nieuw actiepunt	2026	2027
- We vergroten de bekendheid van de websites unieksporten.nl en mobiliteet.nl door meerdere keren per jaar via sociale media en lokale communicatiekanalen, zoals de Telstar/ Eendracht, aandacht aan deze platforms te besteden.	X	X
- We zullen bij de Buurtknipregeling inclusie onder de aandacht brengen onder inwoners zodat meer inclusieve initiatieven ruimte krijgen in onze gemeente.	X	

3.4 Werk en inkomen

De gemeente Pijnacker-Nootdorp streeft naar een inclusieve arbeidsmarkt waarin mensen met een beperking volwaardig kunnen deelnemen. Dit streven sluit aan bij landelijke en regionale doelstellingen op het gebied van participatie, gelijke kansen en duurzame inzetbaarheid. Het beleid is verankerd in de Participatiewet en de Wet banenafpraak. Binnen dit kader vervult de gemeente Pijnacker-Nootdorp een regierol en werkt samen met werkgevers, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, zorgaanbieders en het Werkgeversservicepunt (WSP) Zuid Holland Centraal om inclusie structureel te bevorderen.

Binnen gemeente Pijnacker-Nootdorp richt team Banenafpraak zich op het vergroten van de arbeidsparticipatie van mensen met een arbeidsbeperking, het realiseren van duurzame plaatsingen op de arbeidsmarkt, het versterken van de samenwerking tussen werk, zorg en onderwijs, en het bevorderen van toegankelijke en inclusieve werkomgevingen.

We stimuleren niet alleen de toeleiding naar regulier werk, maar ook naar dagbesteding en maatschappelijke participatie voor mensen voor wie betaald werk (nog) niet haalbaar is. Er is aandacht voor begeleiding en het bieden van continuïteit in het proces, waarbij inwoners niet alleen worden doorverwezen, maar actief worden meegenomen. In dit kader wordt ook samengewerkt met (interne) jobcoaches en IPS-coaches van de GGZ, die beschikken ook over een netwerk van betrokken werkgevers.

Gemeente Pijnacker-Nootdorp is aangesloten bij het Werkgeversservicepunt (WSP). Via het WSP Haaglanden worden werkgevers actief benaderd en ondersteund bij het creëren van passende werkplekken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van voorzieningen zoals jobcoaching, loonkostensubsidie en jobcarving. Als werkgever geven wij zelf het goede voorbeeld door actief in te zetten op inclusief werkgeverschap. Zo zijn bij de teams Facilitaire Dienst en Wijkzaken medewerkers met een doelgroep registratie werkzaam. Daarnaast zijn er momenteel diverse inwoners met een beperking actief op werkervaringsplekken bij lokale werkgevers.

Verder zijn we aangesloten bij het Werkcentrum Zuid-Holland Centraal, dat in juni 2025 is geopend. Dit centrum fungeert als centrale plek voor alle inwoners en werkgevers uit de regio voor ondersteuning, advies en begeleiding op het gebied van werk, scholing en personeel. Er worden Meet & Greet Banen-afspraken- bijeenkomsten georganiseerd voor werkzoekenden die onder de banenafspraken vallen en voor werkgevers die inclusief werkgeverschap bieden.

Vanaf 1 januari 2026 treedt het wetsvoorstel Van school naar duurzaam werk in werking. Dit wetsvoorstel ondersteunt (kwetsbare) jongeren tot 27 jaar bij de overgang van school naar school of werk. Het doel is meer kansengelijkheid en duurzame arbeidsparticipatie door een goede samenwerking tussen scholen, doorstroompunten en gemeenten (Participatiewet).

Het voorstel bevat vier maatregelen: de Doorstroompunt-functie wordt uitgebreid naar jongvolwassenen van 23–27 jaar zonder startkwalificatie, zodat meer jongeren begeleiding krijgen richting opleiding of werk. Jongeren in het beroeps-, praktijk- en speciaal onderwijs ontvangen tot een jaar na school aanvullende loopbaanbegeleiding. Wij krijgen een preventieve rol in het ondersteunen van jongeren richting werk, al tijdens de schooltijd.

Actiepunt:

Nieuw actiepunt	2026	2027
- Vooruitkijkend op de nieuwe wet <i>Van school naar duurzaam werk</i> , die in januari 2026 in werking treedt, biedt het aanvullende kansen om jongeren met een beperking of met een pro-vso achtergrond beter te begeleiden naar een duurzame plek op de arbeidsmarkt. Wij benutten deze wet om de aansluiting tussen onderwijs, begeleiding en werk verder te versterken.	X	X

3.5 Dienstverlening en communicatie

Wij willen een toegankelijke dienstverlening en communicatie hebben voor alle inwoners van Pijnacker-Nootdorp. Alle inwoners van de gemeente moeten de gemeente kunnen bereiken en begrijpen. We beseffen dat dat nog niet altijd het geval is. Daarom blijven we ons actief inzetten om een nog toegankelijke dienstverlening en communicatie te bieden aan alle inwoners.

Bij een toegankelijke gemeente hoort een toegankelijk gemeentekantoor. Het gemeentekantoor is grotendeels toegankelijk, maar er zijn nog verbeterpunten. Om de toegankelijkheid van het gemeentekantoor te verbeteren, wordt de inzet van de beveiliging bij de receptiebalie aangepast. Voortaan zal een security host zich actief bij de receptie bewegen om inwoners met een afspraak te ondersteunen bij het aanmelden. Daarnaast wordt de aanmeldzuil naast de receptiebalie geplaatst, zodat deze beter zichtbaar en leesbaar is. Ook willen we de bekendheid van de Hidden Disabilities Sunflower keycord onder medewerkers vergroten. Door het dragen van een keycord geven mensen aan dat zij een verborgen beperking hebben, en daardoor mogelijk extra hulp, tijd of begrip nodig hebben in vergelijking met mensen zonder beperking.

We willen toegankelijke dienstverlening hebben voor iedereen. Veel van wat wij daarvoor doen, staat beschreven in de Visie op dienstverlening. Hierin staat onder andere dat medewerkers worden getraind in inclusieve dienstverlening.

Het is belangrijk dat we niet alleen toegankelijk zijn op het gemeentekantoor zelf maar ook digitaal toegankelijk. Daarom zetten we ons in voor een toegankelijke website. Op de website is een chatbot beschikbaar voor veelgestelde vragen, er is een optie om live te chatten met een medewerker, er is een digitaal hulpmiddel zoals Tolkie (een tool die teksten en informatie kan vertalen naar andere talen, kan voorlezen en kan samenvatten op B1-niveau) en we communiceren in begrijpelijke taal.

Ook in de schriftelijke communicatie willen we helder en begrijpelijk zijn. Daarom zijn we gestart met het herschrijven van standaardbrieven in begrijpelijke taal. Dit doen we samen met inwoners met verschillende achtergronden en inwoners die ervaringsdeskundige zijn op het gebied van laaggeletterdheid. Het herschrijven is een langdurig project.

Verkiezingen zoals voor de gemeenteraad en de Tweede Kamer moeten toegankelijk zijn voor iedereen. Daarom zijn alle stembureaus in onze gemeente toegankelijk. Kiezers met een lichamelijke beperking mogen voor praktische hulp iemand meenemen in het stembokje. Voor mensen in een rolstoel is er een stembokje met een verlaagd schrijfbled, ook zetten we extra brede stembokjes in. Voor mensen met een visuele beperking hangt in elk stemlokaal een extra grote lijst met de namen van de kandidaten en partijen waarop mensen kunnen stemmen. In ieder stembureau ligt ook een kandidatenlijst in braille en er is minstens 1 leesloop met verlichting beschikbaar. Er is beschikking over een stemmal en een stembox voor inwoners die slechtziend zijn. Wij hebben bij het stembureau in het gemeentekantoor

een zogeheten 'stemmal' met audio-ondersteuning. Ook delen we video's die uitleg geven over de verkiezingen in Nederlandse Gebarentaal.

Hoewel we ons inspannen om communicatie en dienstverlening voor iedereen toegankelijk te maken, is dit doel nog niet volledig bereikt. Daarom is het belangrijk dat er aanvullende ondersteuning beschikbaar is, bijvoorbeeld via de SWOP, die helpt bij het aanvragen van formulieren (via de Formulierenbrigade) en het Informatiepunt Digitale Overheid van de bibliotheek.

Actiepunten:

Nieuwe actiepunten	2026	2027
- Een security host beweegt zich actief bij de receptie van het gemeentekantoor om inwoners met een afspraak te ondersteunen bij het aanmelden.	X	X
- We plaatsen de aanmeldzuil naast de receptiebalie, zodat deze beter zichtbaar en leesbaar is.	X	X
- We vergroten de bekendheid van de Hidden Disabilities Sunflower keycord onder medewerkers.	X	X
- De gemeente traint medewerkers in inclusieve dienstverlening.	X	X
- Informatie over de brede toegankelijkheid van de verkiezingen wordt tijdens de gemeenteraadsverkiezingen extra onder de aandacht gebracht in de themapagina van de Telstar/ Eendracht, via maatschappelijke partners en via sociale media.	X	

Bestaande actiepunten	2026	2027
- We werken doorlopend aan het toegankelijk maken en houden van onze gemeentelijke website.	X	X
- We herschrijven standaard communicatiebrieven in begrijpelijke taal.	X	X

3.6 Openbare ruimte

De gemeente zet zich in voor een toegankelijke openbare ruimte waarin iedereen zich zelfstandig kan verplaatsen. De dorpscentra van onze gemeente, met al hun voorzieningen (w.o. winkels en horeca) moeten toegankelijk zijn. De centra zijn ontmoetingsplekken voor alle inwoners en het visitekaartje van onze gemeente.

De gemeentelijke organisatie kan de toegankelijkheid van de openbare ruimte niet in haar eentje waarborgen. Daarom is de betrokkenheid van inwoners, ondernemers, bezoekers en werkenden in Pijnacker-Nootdorp essentieel. Kleine handelingen, zoals het vrijhouden van stoepen van fietsen, scooters en overhangend groen, maken al een groot verschil. Het vrijhouden van stoepen draagt niet alleen bij aan een toegankelijke openbare ruimte voor mensen met een beperking, maar ook voor andere doelgroepen zoals ouders met een kindwagen. Om het bewustzijn hierover te vergroten, nemen wij dit mee in de Week van Toegankelijkheid.

Inwoners kunnen ook bijdragen door meldingen te maken van knelpunten in de openbare ruimte via de BuitenBeter-app, of via het Meldpunt Leefomgeving. We beschikken over voldoende capaciteit om meldingen op te lossen, maar niet om continu alle dorpen te controleren. Het maken van een melding helpt echter om de openbare ruimte toegankelijk te houden. Daarnaast organiseren we regelmatig wijkshouwen. In de komende periode willen we ons actief inzetten om meer inwoners bij wijkshouwen te betrekken die zelf een beperking hebben of goed begrijpen waar mensen met een beperking in de openbare ruimte tegenaan lopen. Dit doen we onder andere door wijkshouwen onder de aandacht te brengen bij organisaties, die werken met mensen met een beperking en bij de klankbordgroep toegankelijkheid.

Het is belangrijk dat winkels en horeca in de gemeente toegankelijk zijn voor iedereen. Hoewel we ondernemers niet kunnen verplichten om hun zaak volledig toegankelijk te maken, pakken we wel onze verantwoordelijkheid. We zijn daarom in gesprek met ondernemers over signalen die we ontvangen

rondom toegankelijkheid. Uit deze gesprekken blijkt dat veel ondernemers zich inzetten om hun zaak toegankelijk te maken voor alle inwoners, maar dat niet alle maatregelen die ondernemers treffen bekend zijn bij iedereen. Zo is er bijvoorbeeld een knop bij de draaideuren van het winkelcentrum Ackershof die de deuren langzamer laat draaien, zodat mensen er gemakkelijker doorheen kunnen.

Tegelijkertijd is het ook belangrijk dat ondernemers bewuster worden van inclusiviteit. Zo zijn bijvoorbeeld nog niet alle ondernemers bekend met een loopfiets. Een loopfiets is een medisch vervoermiddel voor mensen die slecht ter been zijn. Om dit bekender te maken, is er in de ondernemersnieuwsbrief aandacht aan besteed. Verder is de gemeente in gesprek met ondernemers over het openstellen en openbaar maken van hun toiletten en deze bij voorkeur ook aan te melden bij de HogeNood-app, zodat het aanbod openbare toiletten inclusief invalidetoiletten toeneemt in de gemeente. Er zijn op dit moment 24 toiletten (inclusief 14 invalidetoiletten) aangemeld bij de HogeNood-app in onze gemeente.

De openbare ruimte is meer dan een doorgangsgebied; het is ook een plek om te ontmoeten, spelen en recreëren. Om dat voor iedereen mogelijk te maken onderzoeken we de mogelijkheden voor een extra samenspeelplek en het plaatsen van meer inclusieve picknickbanken.

Nieuwe actiepunten	2026	2027
- We zetten actief in om meer inwoners (inclusief ervaringsdeskundigen) bij wijkshouwen te betrekken, die zelf een beperking hebben, of goed begrijpen waar mensen met een beperking in de openbare ruimte tegenaan lopen. De klankbordgroep gaat hier een actieve rol in oppakken.	X	X
- We zetten ons in om de bekendheid van de loopfiets onder ondernemers te vergroten.	X	X
- We onderzoeken of er een extra samenspeelplek gecreëerd kan worden in de gemeente en of er meer inclusieve picknickbanken geplaatst kunnen worden. In 2026 wordt duidelijk of dit mogelijk is binnen de bestaande middelen.	X	X
- We gaan in gesprek met ondernemers van de winkelcentra over de wijze waarop reclameborden worden geplaatst op de stoepen, om ervoor te zorgen dat er voldoende ruimte vrij blijft voor inwoners met een beperking om goed door de winkelcentra te kunnen bewegen.	X	X

Bestaande actiepunten	2026	2027
- We overleggen meerdere keren per jaar met ondernemers. Het gesprek wordt expliciet gevoerd over het zo toegankelijk mogelijk maken van de winkels en horeca in de gemeente, het openbaar maken van hun toiletten en het aanmelden bij de HogeNood app.	X	X

3.7 Vervoer

Toegankelijk vervoer is een essentiële voorwaarde voor mensen met een beperking om volwaardig deel te nemen aan de samenleving en zo zelfstandig mogelijk te leven. Daarom zet de gemeente zich in voor inwoners die een aangepast vervoersmiddel nodig hebben zoals een scootmobiel en houden we ruimte voor invalideparkeerplaatsen. Daarnaast streven we ernaar het openbaar vervoer zo toegankelijk mogelijk te maken. Wanneer individuele vervoersmiddelen en het openbaar vervoer geen uitkomst bieden, kunnen inwoners gebruikmaken van de regiotaxi.

We nemen al geruime tijd maatregelen om het vervoer toegankelijker te maken voor inwoners met een beperking. Hoewel inclusie niet altijd expliciet wordt genoemd, zijn er in diverse beleidsplannen concrete acties opgenomen die bijdragen aan toegankelijkheid. Voorbeelden hiervan zijn te vinden in de Visie op Duurzame Mobiliteit, het Fietsplan en de Parkeervisie. Deze plannen bevatten maatregelen zoals het verlagen van stoepanden, het verwijderen van obstakels zoals paaltjes en het realiseren van parkeervoorzieningen voor scootmobielen. We vinden het belangrijk om innovaties die kunnen helpen bij het realiseren van toegankelijk vervoer te omarmen. Zo voeren we een pilot deelscootmobielen uit. Deze pilot is vergelijkbaar met de welbekende deelscooters en zorgt ervoor dat problemen (denk aan hogere kosten en overvolle stallingen) in de toekomst worden voorkomen. We geven een hogere prioriteit aan duurzame vervoersmiddelen, zoals lopen, fietsen en het openbaar vervoer, boven minder duurzame opties zoals de auto. Hierdoor ontstaat extra ruimte en veiligheid voor voetgangers en fietsers,

en worden wijken niet alleen toegankelijker voor mensen met een beperking, maar ook gezonder en aantrekkelijker om in te verblijven.

In onze regio is de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (hierna MRDH) verantwoordelijk voor het openbaar vervoer. De MRDH werkt aan verbetering van de toegankelijkheid, onder andere door het realiseren van gelijkvloerse instapmogelijkheden of rolstoelplanken in vervoersmiddelen en het verbeteren van wayfinding voor blinden en slechtzienden. Meer over wat de MRDH doet voor het toegankelijk maken van het openbaar vervoer is te vinden in het Uitvoeringsprogramma Toegankelijk Openbaar Vervoer van de MRDH. Binnen onze gemeente voldoen alle haltes aan de toegankelijkheidsnormen van de rijksoverheid rondom openbaar vervoer, met uitzondering van de bushaltes Centre du Lac, Zijdeweg en Gildeweg. Deze bushaltes worden binnenkort aangepast aan de toegankelijkheidsnormen.

Op initiatief van het Metrocov Haaglanden heeft er een schouw openbaar vervoer plaatsgevonden in onze gemeente met de nadruk op de toegankelijkheid van de haltes. Daarbij ging met name de aandacht uit naar bewegwijzering, verlichting (ook in de directe omgeving), fietsparkeren, (rol-) trappen + liften, toiletten en toegankelijkheidsaspecten bij geselecteerde OV-haltes. Wij onderzoeken welke aanbevelingen uit het rapport van Metrocov Haaglanden uitgevoerd kunnen worden.

Verder is er de buurtbus die overal langs de route van de buurtbus stopt. Inwoners die slecht ter been zijn kunnen dicht bij hun woning opstappen en dicht bij hun bestemming uitstappen. De buurtbus is helaas niet toegankelijk voor inwoners met een rolstoel, omdat de buurtbus werkt met vrijwilligers.

Voor inwoners met een verstandelijke beperking die zelfstandig willen leren reizen met het openbaar vervoer of de fiets is er de training MEE op Weg van MEE Zuid-Holland Noord. Hoewel er gewerkt wordt aan het verbeteren van de toegankelijkheid, is het openbaar vervoer nog niet voor iedereen geschikt. Zo kan het reizen bijvoorbeeld veel prikkels veroorzaken. Voor inwoners voor wie het openbaar vervoer nog geen passende optie is, blijft de Regiotaxi beschikbaar.

Actiepunten:

Nieuwe actiepunten	2026	2027
- We voeren de pilot deelscootmobielen uit.	X	X
- De bushaltes Centre du Lac, Zijdeweg en Gildeweg worden vanaf 2026 aangepast, zodat alle haltes in de gemeente voldoen aan de toegankelijkheidseisen.	X	X

3.8 Welzijn, ondersteuning en gezondheid

Iedereen verdient de kans op een zo gelukkig en gezond mogelijk leven. Sommige inwoners met een beperking kunnen dit zelfstandig bereiken, maar andere hebben daar ondersteuning bij nodig. Binnen deze groep zijn de verschillen soms groot: waar de een veel ondersteuning nodig heeft, redt de ander zich met weinig hulp. Wat voor ons telt, is dat iedere inwoner de ondersteuning krijgt die nodig is om een zo gelukkig en gezond mogelijk leven te kunnen leiden.

De Wmo-consulenten van de gemeente zijn er om samen met inwoners een oplossing te vinden voor hun ondersteuningsvraagstuk. Vaak kan een inwoner terecht bij naasten of maatschappelijke organisaties zoals Fietsmaatjes Pijnacker-Nootdorp, Ipse de Bruggen, Stichting VTV, de Zonnebloem, de SWOP, GGZ Delfland en de bibliotheek voor ondersteuning. Mocht de ondersteuning van naasten of maatschappelijke organisaties geen oplossing zijn, dan kan de gemeente hulp bieden via de Wmo. Hierbij kan gedacht worden aan hulpmiddelen zoals een scootmobiel of een traplift, maar ook huishoudelijke hulp of een georganiseerde dagbesteding.

Het is belangrijk dat het aanvragen van ondersteuning toegankelijk is voor inwoners. Om dit te bereiken, worden inwoners die naar het klantcontactcentrum (KCC) bellen met een vraag over ondersteuning doorverbonden naar een Wmo-consulent. Zo kunnen inwoners laagdrempelig in gesprek gaan met Wmo-consulenten om samen een oplossing te vinden voor hun ondersteuningsvraagstuk.

Verder zijn er onafhankelijke cliëntondersteuners die de toegankelijkheid van het aanvragen van voorzieningen vergroten. Voorafgaand aan het aanvragen van voorzieningen worden inwoners gewezen op de mogelijkheid om gebruik te maken van een cliëntondersteuner. De cliëntondersteuner is kosteloos voor de inwoner en werkt onafhankelijk van de gemeente. Dat betekent dat de cliëntondersteuner alleen het belang van de inwoner dient, zonder belangenverstrengeling. Inwoners worden zo geholpen om

voorzieningen aan te vragen die hen kunnen helpen. Voor ondersteuning bij sociaal juridische vraagstukken kunnen inwoners terecht bij de sociaal raadslieden.

Voor mantelzorgers is er brede mantelzorgondersteuning via de SWOP en de gemeente beschikbaar. Denk hierbij aan praktische hulp, respijtzorg en ontmoetingscafés voor mantelzorgers. Ook wordt er ingezet op de waardering van mantelzorgers, we bedanken hen jaarlijks door de organisatie van de Week van de Mantelzorg.

Naast de ondersteuning via de Wmo zetten we beweegcoaches in om het welzijn van inwoners met een beperking te bevorderen door middel van sport en bewegen. Deze inzet is onderdeel van de maatregelen die zijn opgenomen in de Nota Lokaal Gezondheidsbeleid. In deze nota staat beschreven hoe de gemeente zich in algemene zin inzet voor het verbeteren van een gezonde leefstijl en het welzijn van haar inwoners.

In de zomer van 2025 is er- op initiatief van inwoners van onze gemeente- een afdeling van Fietsmaatjes geopend in Pijnacker-Nootdorp. Sindsdien kunnen vrijwilligers samen met inwoners die niet zelfstandig kunnen fietsen samen fietsen op elektrische duofietsen. Het samen fietsen zorgt ervoor dat inwoners met een beperking in beweging komen en in contact komen met andere inwoners van de gemeente. De duofietsen zijn in de huidige fase alleen te lenen op een locatie in Nootdorp. Mocht het uitlenen van de fietsen een succes blijken, dan zouden de duofietsen op termijn ook geleend kunnen worden op een locatie in Pijnacker of Delfgauw.

Actiepunten:

Bestaande actiepunten	2026	2027
- Het KCC verbindt inwoners met een ondersteuningsvraag door naar een Wmo-consulent.	X	X
- Door de opening van een Fietsmaatjesafdeling zijn meer duofietsen beschikbaar voor inwoners van onze gemeente.	X	X

3.9 Wonen

Het is belangrijk dat alle inwoners van Pijnacker-Nootdorp kunnen beschikken over een woning die voor hen toegankelijk is. De gemeente zet zich daarom in om woningen te bouwen die levensloopbestendig zijn. Hiervoor wordt in 2025 de leidraad levensloopbestendig bouwen vastgesteld. Waar mogelijk en wenselijk worden er ook woningen toegevoegd die toegankelijk zijn voor inwoners met een fysieke beperking.

Een pré-mantelzorgwoning is een tijdelijke woning die bij een bestaande woning kan worden gebouwd, bijvoorbeeld in de achtertuin. Iemand die ouder is dan 75 jaar of iemand die binnen 10 jaar mantelzorg nodig heeft vanwege bijvoorbeeld een progressieve ziekte, mag daar dan gaan wonen onder voorwaarden. De gemeente heeft in 2025 een beleid voor pré-mantelzorgwoningen opgesteld. Daarin staat wanneer de gemeente een vergunning zal verlenen voor zo'n tijdelijke woning. De gemeente maakt dit mogelijk zodat inwoners die voor elkaar willen zorgen dat al eerder kunnen doen.

In het kader van de woonzorgvisie is onderzocht hoeveel woningen levensloopbestendig zijn, of daarvoor geschikt gemaakt kunnen worden. Uit dit onderzoek blijkt dat de er 15.000 potentiële levensloopbestendige woningen zijn en bijna 3.200 levensloopbestendige woningen. Door de vergrijzing zijn er in de toekomst meer inwoners die behoefte hebben aan een toegankelijke woning. In overleg en op specifieke plekken leggen we de ambitie hoger dan rollator-toegankelijkheid en willen we rolstoeltoegankelijke gelijkvloerse huur- en koopappartementen realiseren. In de woonzorgvisie 2023-2030 van de gemeente staan meer details over het bouwen en behouden van woningen voor inwoners met een fysieke beperking.

Daarnaast is er ook voldoende passend woningaanbod nodig voor inwoners met een verstandelijke beperking. Bij het vaststellen van de Woonzorgvisie in 2024 bleek uit overleg met o.a. het zorgkantoor DSW, dat er voldoende woonaanbod is voor inwoners met een verstandelijke beperking binnen onze gemeente. Toch komen er geregeld verzoeken van ouderinitiatieven binnen bij onze gemeente. We zijn in gesprek met het zorgkantoor DSW en Ipse de Bruggen om goed te kijken of het huidige aanbod voldoende is en of dit nog past bij de wensen van de inwoners. Mogelijk leidt dit tot een ander standpunt in de toekomst. Ouderinitiatieven zijn kleinschalige woonvormen die door ouders van kinderen met een beperking worden opgezet. Dit soort initiatieven zijn een goed voorbeeld van burgerparticipatie: ze ontstaan vanuit de directe behoefte van ouders om hun kinderen een veilige, stabiele en betekenisvolle woonomgeving te bieden. Door de inzet van de ouders worden de zorgpartijen voor een deel

ontlast. Dit is belangrijk ook in het personeelsvraagstuk van zorgpartijen nu en in de toekomst. Een aandachtspunt is wel de toekomstbestendigheid van initiatieven als ouders de zorg niet meer kunnen leveren.

Actiepunt:

Nieuw actiepunt	2026	2027
- We gaan het gesprek aan met DSW en Ipse de Bruggen over de hoeveelheid en het soort woonruimte die beschikbaar is voor inwoners met een verstandelijke beperking.	X	X

3.10 Bewustwording

Bewustwording vormt de basis voor het verbeteren van de toegankelijkheid in Pijnacker-Nootdorp. In gesprekken met de inwoners kwam steeds weer naar voren hoe belangrijk het is om begrip te hebben voor elkaars situatie. Pas wanneer mensen zich bewust zijn van de positie, behoeften en mogelijkheden van inwoners met een beperking, ontstaat er ruimte om rekening met hen te houden in het dagelijks handelen.

Het doel van deze agenda is dan ook om het bewustzijn te vergroten over de drempels die mensen met een beperking ervaren bij deelname aan de samenleving. We hopen dat inwoners, organisaties en ondernemers naar vermogen bijdragen aan het wegnemen van deze drempels. Soms zit dat in kleine, praktische handelingen, zoals een deur open houden of het niet parkeren van een fiets op een geleidelijn voor blinden en slechtzienden, die een groot verschil kunnen maken. We gaan verder mee doen aan de Week van Toegankelijkheid. Deze week is bedoeld om aandacht te vragen voor toegankelijkheid in onze gemeente en om bewustwording te vergroten. Dit zullen wij uitvoeren in samenwerking met de klankbordgroep toegankelijkheid door aandacht en een activiteit te organiseren, waarbij de communicatie o.a. zal verlopen via gemeentelijke kanalen en lokale kranten.

Om bewustwording, ontmoeting en samenwerking te stimuleren binnen zowel het gemeentekantoor als in de bredere samenleving van Pijnacker-Nootdorp, heeft de gemeente een medewerker in dienst op basis van tijdelijke middelen tot en met medio 2027. Deze is aangesteld om een Lokale Inclusie Agenda voor de gemeente Pijnacker-Nootdorp op te stellen.

Om de Lokale Inclusie Agenda te monitoren, evalueren, actualiseren en adviseren over het verwerken van toegankelijkheid in beleid en door het gesprek aan te gaan met maatschappelijke organisaties, inwoners en ondernemers in de gemeente, zijn structurele middelen nodig. Zo houdt de gemeente toegankelijkheid en inclusie structureel op de agenda.

Door deze structurele inzet wordt continuïteit geborgd in de uitvoering van inclusiebeleid, kunnen relaties worden opgebouwd en onderhouden, en blijft inclusie een integraal onderdeel van onze keuzes en het gemeentelijk handelen.

Het doel van het VN-verdrag Handicap is gerelateerd aan het inclusief maken van huidig- en nieuw beleid, daarom bieden wij in 2026 en 2027 een training aan beleidsmedewerkers van Team Maatschappelijk Beleid en Team Ruimtelijk Beleid dat hen ondersteunt bij het toepassen van inclusieve uitgangspunten in hun werk. Het doel is het creëren van een gedeelde basis en bewustwording rondom inclusie binnen het gemeentelijk beleid. De ambitie is om deze aanpak in een volgende fase breder uit te rollen binnen de ambtelijke organisatie, zodat inclusie een vanzelfsprekend onderdeel wordt van het dagelijks handelen van alle medewerkers.

Actiepunten:

Nieuwe actiepunten	2026	2027
- We toetsen bij het verstrekken van subsidies aan maatschappelijke organisaties in hoeverre de gesubsidieerde activiteiten voldoen aan de doelstellingen zoals genoemd in deze Lokale Inclusie Agenda. Met name als het gaat om inclusie en toegankelijkheid.	X	X
- We doen jaarlijks mee aan de Week van Toegankelijkheid.	X	X
- Wij verankeren inclusie structureel in al ons beleid, dienstverlening en uitvoering.	X	X

4. Financieel kader

Voor de ontwikkeling van de Lokale Inclusie Agenda is in beperkte mate gebruikgemaakt van de reserve sociaal domein. Dit komt doordat de participatieactiviteiten grotendeels digitaal en op het gemeentekantoor hebben plaatsgevonden, waardoor de kosten relatief laag zijn gebleven.

In hoofdstuk 3 is uiteengezet welke actiepunten binnen de bestaande budgetten kunnen worden uitgevoerd, conform de opdracht van de gemeenteraad. Wij verwachten dat deze uitvoering haalbaar is binnen de beschikbare middelen. Indien in de praktijk blijkt dat aanvullende financiering noodzakelijk is, zal dit ter besluitvorming aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Voor de uitvoering van de training gericht op beleidsmedewerkers is een bedrag van €5.000 per training benodigd. De intentie is om deze training in zowel 2026 als 2027 aan te bieden. De totale kosten van €10.000 worden gedekt uit de opleidingsbudgetten van Team Maatschappelijk Beleid en Team Ruimtelijk Beleid, verspreid over twee jaar.

Daarnaast wordt voor de jaarlijkse organisatie van de Week van Toegankelijkheid een bedrag van €5.000 geraamd, inclusief benodigde communicatie. De kosten worden binnen het bestaande budget van de Brede SPUK regeling gedekt.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 29 januari 2026.

*Arjen van der Lugt
griffier*

*Björn Lugthart
voorzitter*